

REVISORS RISIKO- OG VESENTLIGHETSVURDERING

Røyrvik kommune

2024

OPPSUMMERING

Revisors risiko- og vesentlighetsvurdering danner grunnlag for kontrollutvalgets arbeid med *plan for forvaltningsrevisjon* og *plan for eierskapskontroll*. Revisors vurderinger er kategorisert i fargene rød, gul og grønn, hvor rød er områder som revisor vurderer å ha høy risiko og vesentlighet. I denne rapporten er bare rød og gule områder presentert.

Tabellen under oppsummerer revisors risikovurderinger for Røyrvik kommune.

HØY RISIKO	MODERAT RISIKO
Arbeidsgiverpolitikk og ledelse	Bærekraft
Internkontroll – system og implementering	Helse, miljø og sikkerhet
Økonomisk bærekraft	Informasjonssikkerhet
Offentlige anskaffelser	Habilitet
Barnevern	Kommunesamarbeid
Barn med særlige behov	Arkiv
Akutt helsehjelp	ROS og beredskap
Legesamarbeid	Budsjettering og tertialrapportering
Vedlikeholdsetterslep	Merverdiavgifts behandling
Planarbeid	Selvkost
Næring, skog- og landbruk	Saksbehandling
Mange eierskap	Barnehagemyndighet og tilsyn
	Taushetsplikt og personvern
	Barnehagemyndighet og tilsyn
	Grunnskole
	Elektronisk pasientjournal
	Utenforskap
	Tildeling av tjenester
	Bruk av tvang
	Demensomsorg
	Brann
	Klima og miljø
	Interkommunalt Arkiv Trøndelag IKS
	Nord-Trøndelag Krisesenter IKS
	Namdal Rehabilitering IKS
	IKT Indre Namdal
	Børgefjell Utvikling AS
	Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk AS

1 INNLEDNING

Kontrollutvalget i kommunen skal utarbeide en *plan for forvaltningsrevisjon* (kommunelovens § 23-3 andre ledd) og en *plan for eierskapskontroll* (kommunelovens § 23-4 andre ledd). Revisors risiko- og vesentlighetsanalyse er et innspill til kontrollutvalgets arbeid med disse planene. Revisors risiko- og vesentlighetsvurdering er en invitasjon til en dialog om risikoområder i kommunen og bør suppleres med vurderinger fra kommuneorganisasjonen og kontrollutvalget selv. Vurderingen av risiko er basert på sannsynlighet for at noe inntreffer og mulig konsekvens, og disse er påpekt kort i teksten. Det er lagt vekt på å framstille risikovurderingene på en enkel måte, og risikoer som revisor har funnet uvesentlig er ikke tatt med. Denne risiko- og vesentlighetsvurderingen er sett fra revisors perspektiv og andre kan ha andre vurderinger basert på sin kunnskap om kommunen.

Revisors risiko- og vesentlighetsvurdering er basert på erfaringer fra revisjonsarbeidet i kommunen, data fra eksterne kilder og årlige kontaktmøter med kommunen.

Denne rapporten er delt inn i seks områder. Disse er:

- Kommuneorganisasjon
- Økonomi
- Oppvekst
- Velferd, helse og omsorg
- Teknisk
- Eierskap

Området eierskap handler om kommunens eierstyring generelt og eierstyring av ulike selskaper. Forvaltningsrevisjon i selskaper omtales innenfor de områdene hvor de naturlig hører hjemme. Vertskommunesamarbeid og kommunalt oppgavefelleskap beskrives under kommuneorganisasjon, mens tjenestene som leveres omtales innenfor de enkelte områdene.

2 KOMMUNEORGANISASJONEN

HØY RISIKO	MODERAT RISIKO
Arbeidsgiverpolitikk og ledelse	Bærekraft
Internkontroll – system og implementering	Helse, miljø og sikkerhet
	Informasjonssikkerhet
	Habilitet
	Kommunesamarbeid
	Arkiv
	ROS og beredskap

Arbeidsgiverpolitikk og ledelse

Assisterende kommunedirektør avslutter sitt engasjement tidlig i 2024, og det skal lyses ut stilling for å ansette ny kommunedirektør. Generelt er det en kamp om arbeidskrafta og kommunen kan oppleve utfordringer med å rekruttere nok og rett kompetanse. Det er krevende å rekruttere til lederstillinger i kommunen på enhetsnivå, blant annet mangler noe ressurs på samisk avdeling, og enhetsleder på helse.

Når kommunen ikke klarer å løse rekrutteringsproblemene settes det i verk tiltak som fører til høyere kostnader og mindre stabilitet i bemanningen, eksempelvis bruk av vikarbyråer. En konsekvens av rekrutteringsutfordringene er at kommunen ikke klarer å rekruttere kompetanse som kommunen er pålagt å ha og mangler kompetanse og kapasitet til å få utført nødvendige tjenester. Turnover og vakanse i viktige stillinger skjer med jevne mellomrom og kan gi konsekvenser i form av manglende kontinuitet og at taus kunnskap i organisasjonen forsvinner.

Informasjonssikkerhet

Sannsynligheten for ondsinnede handlinger mot IKT-systemer er økende i samfunnet. Kommunene er komplekse organisasjoner som er avhengig av IKT på de fleste områder. Hvis IKT-systemet rammes av en hendelse som setter det ut av funksjon, er konsekvensen at kommunens virksomhet blir skadelidende på ulike måter. Økende grad av digitalisering gir effektive løsninger, men det er sannsynlig at bevisstheten omkring IKT-sikkerhet ikke er til stede i hele organisasjonen, med eksempelvis den konsekvens at brukere trykker på en lenke som gir uvedkommende tilganger. IKT-sikkerhet er relatert til personvernforordningen og håndtering av personopplysninger, eksempelvis med den konsekvens at personopplysninger kommer på avveie.

Bærekraft

FNs bærekraftsmål angir viktige mål for felles retning i samfunnsutviklingen globalt, nasjonalt og lokalt. Bærekraftsmålene berører alle deler av en kommunes virksomhet. Manglende lokalt arbeid for bærekraftsmålene kan medføre feil tiltak og feil utvikling på mange kommunale virksomhetsområder med hensyn til en bærekraftig utvikling. Konsekvensene kan eksempelvis være økende fattigdom, mangel på rent vann, ødeleggelse av hav og landressurser, større ulikheter, fallende sysselsetting og fallende økonomisk vekst. Systematisk arbeid med bærekraftsmålene kan føre til en positiv utvikling på de samme områdene.

Kommuneplanens arealdel 2018-2030 omhandler bærekraft og klima, under punktet nasjonale føringer. Revisor har imidlertid ikke registrert at Røyrvik kommune har tatt inn FNs bærekraftsmål som et element i sitt overordnede planverk.

Kommuner er viktig for å realisere bærekraftsmålene (Meld. St 40, 2020-2021). Regjeringen forventer at fylkeskommuner og kommuner legger FNs bærekraftsmål til grunn for samfunns- og arealplanleggingen. Miljø ble tidlig satt på dagsorden og er en forløper til bærekraftsmålene. *Stopp klimaendringene* er det trettende bærekraftsmålet. Den enkelte kommune har fram til nå i varierende grad vært opptatt av klima og miljø.

ROS og beredskap

Formålet med sivilbeskyttelsesloven er å beskytte liv, helse, miljø, materielle verdier og kritisk infrastruktur. Sivilbeskyttelsesloven § 14 krever at kommunen skal utarbeide en helhetlig ROS (risiko- og sårbarhetsanalyse) og § 15 sier at det skal utarbeides en beredskapsplan basert på ROS. Kommunen står overfor ulike potensielle utfordringer og hendelser, som det bør tas høyde for i ROS. Det er et krav at beredskapsplanen skal være oppdatert og revideres minimum en gang per år, samt at kommunen skal sørge for at planen jevnlig blir øvet. Loven stiller også krav til beredskapsplanens innhold, blant annet kriseledelse og varslingslister. Ulike utfordringer og hendelser vil også oppstå i framtida. ROS og beredskapsarbeidet er et tiltak for å redusere mulige konsekvenser av hendelser.

Internkontroll – system og implementering

Formålet med kravet om internkontroll i kommuneloven § 25-1 er å forebygge og hindre regelverksbrudd, og sikre at regelverksbrudd blir oppdaget og korrigert. Dette krever at kommunedirektøren har et system for internkontroll, som sikrer at eksempelvis oppvekstsektoren rapporterer om de faktiske forhold i sektoren og jevnlig evaluerer og korrigerer egen praksis.

Kommunen har Compilo som avvikssystem, men dette benyttes ikke i så stor grad som det er påtenkt. Assisterende kommunedirektør opplyser at dersom krav om rapportering og

dokumentasjon på internkontrollen skal oppfylles, vil kommunen måtte bruke enormt mye tid, noe de ikke har kapasitet til i dag.

Røyrvik samarbeider med nabokommuner for å få til bedre rutiner/opplegg innen internkontroll.

Helse, miljø og sikkerhet (HMS)

Sykefravær er en risiko i kommunen. Sykefraværet har en kostnad, og den konsekvens at tjenestene ikke blir bemannet med riktig og tilstrekkelig kompetanse. Sykefraværet kan påvirke kontinuitet, effektivitet og være en belastning for brukere og kollegaer. I en liten kommune som Røyrvik kan selv små endringer i jobbnærvær medføre at det ikke er nok ansattressurs i enhetene, at saksbehandling blir forsinket og at andre ansatte må jobbe overtid med den belastningen det kan medføre. Helse, miljø og sikkerhet er også et tema knyttet til vold i både oppvekst- og helsesektoren.

Kommunesamarbeid (kommunalt oppgavefelleskap)

Røyrvik har kommunesamarbeid innen blant annet lønn, barnevern og landbruk. Kommuneloven § 19 gir bestemmelser for kommunalt oppgavefelleskap som fra 2024 kan være et alternativ til tidligere § 27-samarbeid, som utgikk med den forrige kommuneloven. Det er en sannsynlighet for at organisatoriske løsninger som velges i denne overgangen ikke er hensiktsmessig og gir utilsiktede virkninger. Kommunalt oppgavefelleskap er lite lovregulert, noe som gjør at de enkelte samarbeidene selv må klare å identifisere de forholdene som er viktig å avklare ved etablering. Konsekvensen av organisatoriske endringer i kommunesamarbeid kan være at ansvaret for tjenester blir uklart, det kan være uklart hvordan samarbeidet styres og hvordan den økonomiske fordelingen mellom kommunene blir i praksis. En annen konsekvens er at avstanden til tjenesten kan øke og at kommunen ikke får tilstrekkelig kunnskap om tjenestene til å vurdere om de er tilstrekkelige, eller at tjenestene utvikler seg i en retning som den enkelte samarbeidskommune ikke ønsker eller er tjent med. Dette gjelder også for vertskommuner og samarbeidskommuner som er regulert i kommuneloven § 20. Det lages samarbeidsavtaler, men det er en risiko for at avtalene ikke er tilstrekkelige for blant annet å følge opp internkontrollansvaret og om samarbeidet virkelig dekker det behovet som var tenkt.

Arkiv

Avvik på arkiv er ikke lukket. Kommunen har dialog med arkivtilsynet og har avtale på hvordan dette skal lukkes.

Habilitet

Det kan i en liten kommune som Røyrvik forekomme slektskap, ulike eierinteresser i kommunen kombinert med jobb i kommunen, som kan medføre utfordringer med tanke på habilitet.

3 ØKONOMI

HØY RISIKO	MODERAT RISIKO
Økonomisk bærekraft	Budsjettering og tertialrapportering
Offentlige anskaffelser	Merverdiavgifts behandling
	Selvkost

Økonomisk bærekraft

En bærekraftig økonomi innebærer at kommunen må ha evne til å holde stabil tjenesteproduksjon over tid. Denne evnen kan måles gjennom størrelsen på kommunens netto driftsresultat, lånegjeld og disposisjonsfond. Driftsresultatet viser om kommunen klarer å frigjøre driftsmidler til investeringsformål, og dermed om det er mulig å fornye bygninger og anlegg uten at lånegjelden øker mer enn inntektene. I motsatt fall må en økende andel av inntektene brukes til å betjene gjelden i stedet for å gå til tjenesteyting. Konsekvensene blir dermed selvforsterkende, og før eller siden må kommunen kutte på bevilgninger til tjenesteproduksjon. Samtidig øker risikoen for at rentesjokk kan få store økonomiske konsekvenser.

Kommunene er pålagt å fastsette finansielle måltall å styre etter. Risikoen for å komme i et økonomisk uføre kan reduseres ved å fastsette tydelige og konkrete regler for hvordan kommunedirektør og kommunestyret skal forholde seg til de vedtatte måltallene når økonomiplanen skal behandles.

Røyrvik kommune har ikke disposisjonsfond. Dette krever ekstra fokus på økonomistyring og bevisst bruk av måltall. Det er i kommunen bruk av konsesjonsavgiftsfond som balanserer regnskapet.

Offentlige anskaffelser

I en liten kommune som Røyrvik med begrensede personalressurser, og med store avstander til potensielle tjenestetilbydere, er det en risiko forbundet med etterlevelse av regelverket for konkurranse for anskaffelser over og under terskelverdi. Regelverket omkring offentlige anskaffelser er komplisert, og det er sannsynlig at det oppstår feil. Feil i offentlige anskaffelser kan føre til økte kostnader for kommunen og samfunnet, i form av at den mest optimale varen eller tjenesten ikke blir valgt i anskaffelsesprosessen. Klagenemnda for offentlige anskaffelser kan bøtelegge når det gjøres feil. Feil tildelinger kan også føre til dyre rettsaker, negativ omtale og prosjekter som må utsettes fordi det må gjennomføres ny konkurranse. Feil ved

offentlige anskaffelser har også konsekvenser for tilbydere som ikke får oppdrag fordi at regelverket ikke følges.

Budsjettering og tertialrapportering

Det kan være risiko forbundet med budsjettering og tertialrapportering. Det er konkrete krav til hvordan budsjettet skal utarbeides, men det gjøres også subjektive vurderinger om måltall og budsjettpremisser, og oppfølgingen av disse som kunne vært bedre omtalt. Det er en sannsynlighet for at måltall og budsjettpremisser er uklare med den konsekvensen at de er vanskelige å styre etter. Bruken av tertialrapportene som styringsverktøy har et forbedringspotensial.

Merverdiavgiftsbehandling

Regelverket om merverdiavgiftskompensasjoner, ordinær merverdiavgift og fradragsrett er komplisert. Det er sannsynlig at feil kan oppstå, og konsekvensen er at da vil det komme krav om tilbakebetaling fra Skatteetaten, og det kan ilegges bot på 40 prosent av feilen. Potensielt kan dette utgjøre store beløp som har betydning for kommuneøkonomien.

Selvkost

Flere saksområder i kommunen har gebyrbelagte tjenester hvor gebyret skal være til selvkost. Regelverket er komplisert, og det er sannsynlig at det kan oppstå feilføringer mellom selvkostområder og andre områder i kommunen. Det er også en sannsynlighet for feil i beregningen av kapitalkostnader. Konsekvensene av feil i selvkostberegningene er at enten kommunen eller innbyggerne må betale for den andre, eller at dagens abonnenter betaler for framtidens abonnenter eller motsatt. På flere områder øker gebyrene som følge av økt selvkost fordi eksempelvis vedlikeholdet av vannledninger ikke er fulgt opp.

4 OPPVEKST

HØY RISIKO	MODERAT RISIKO
Barnevern	Saksbehandling
Barn med særlige behov	Barnehagemyndighet og tilsyn
	Taushetsplikt og personvern
	Barnehagemyndighet og tilsyn
	Grunnskole
	Saksbehandling

Barnevern

Ressurskrevende enkeltsaker gjør det utfordrende å være gode på å tilby de mindre inngripende tjenestene, blant annet tjenester i hjemmet. Basert på saksbehandlingstider og andre mål på kvalitet i barnevernstjenestene (bl.a. andel barn med omsorgs- og tiltaksplan), vurderer revisor risikoen som noe forhøyet innen barnevernstjenester i kommunen. Røyrvik er med i vertkommunesamarbeid for barnevernstjenester, med Grong som vertskommune.

Grunnskole

Det har vært nedbemanning og sammenslåing av klasser i grunnskolen i Røyrvik grunnet nedgang i elevtall, og det har vært utfordrende å innføre nye planer for undervisning. Røyrvik er med på oppfølgingsordningen for kommuner i regi av utdanningsdirektoratet, med forfase høst 2022/vår 2023. Hensikten med denne oppfølgingsordningen er å sikre kvalitet i grunnskolen og at målene for opplæringen blir nådd. Grunnet få elever, er resultatene fra nasjonale prøver anonymisert og revisjonen har derfor ikke mulighet til å vurdere testresultatene.

Barn med særlige behov

Barn med særlige behov skiller seg fra den ordinære elevmassen ved at de ikke får tilstrekkelig utbytte av den ordinære opplæringen. Det er en sannsynlighet for at barn med særlige behov ikke fanges opp tidlig og får den oppfølgingen de trenger. Manglende oppfølging kan gi konsekvenser for det enkelte barn sin videre utvikling og muligheter videre i livet. Kommunen kan også bli stilt til ansvar for ikke å ha gitt tilstrekkelig opplæring.

Taushetsplikt og personvern

Revisor erfarer at flere kommuner ønsker å øke det tverrfaglige samarbeidet rundt barn i kommunen. Dette kan øke sannsynligheten for at personvern og taushetsplikt ikke blir ivaretatt. Tydelige retningslinjer og rutiner for ivaretagelse av personvern og taushetsplikt er

viktig for å redusere konsekvenser som kan oppstå som følge av tverrfaglig samarbeid. Brudd på personvern og taushetsplikt kan få store konsekvenser for den enkelte person og økonomiske og omdømmemessige konsekvenser for kommunen.

Saksbehandling

Minimumskravene til enkeltvedtak i forvaltningsloven er ikke tilstrekkelig for å ivareta saksbehandling med fokus på barnets beste. Det er sannsynlig at barnets beste og barnas stemme, er basert på omgivelsene rundt og ikke barnet. Konsekvensen kan være mangelfullt beslutningsgrunnlag som fører til feil beslutning og feil tiltak.

5 VELFERD, HELSE OG OMSORG

HØY RISIKO	MODERAT RISIKO
Akutt helsehjelp	Helseplattformen
Legesamarbeid	Utenforskap
	Tildeling av tjenester
	Bruk av tvang
	Demensomsorg

Stilling som enhetsleder i Helse og omsorg ikke besatt. Kommunen har tilfredsstillende sykepleierdekning.

Legesamarbeid

Uforutsigbar legetilgang, har medført høye kostnader i forbindelse med engasjering av tre legevikarer frem til mars 2024. Periodevis kun tilgang til lege via daglegevakt i nabokommune.

Kommunen håper å få til samarbeid på legevaktordning, og opplyser å måtte tenke nytt i forhold til hvordan dette kan løses i fremtiden. Det ble startet et prosjekt høst 2022 med mål om å etablere felles fastlegetjeneste i Indre Namdal.

Akutt helsehjelp

Kommunen har forsterket akuttberedskap gjennom samarbeid mellom lokal brann og helse (sykepleiere). Kommunen ble lovet fortsatt økonomisk støtte til prosjektet fra helseforetaket ut 2023. Støtteordningen er ikke permanent, og den akuttmedisinske beredskapen er sårbar for endringer i den økonomiske støtteordningen. Regulær ambulansetjeneste er stasjonert i Namsskogan, med en vanlig responstid på ca 1 time¹. Denne responstiden for ambulansetjeneste er litt over det dobbelte av stortingets veiledende responstid.

Demensomsorg

Antallet eldre øker framover, og mange av disse kan bli rammet av demenssykdom. Kommunene er i ulik grad forberedt på dette. Det krever blant annet tilrettelegging med ulike boformer, dagaktivitetstilbud, og spesialkompetanse hos ansatte. Det er sannsynlig at kvaliteten i demensomsorgen både innen hjemmetjeneste og institusjon blir utfordret. Utfordringene er knyttet til å ivareta ulike behov, grader og typer av demenssykdom samt bruk

¹ Responstiden i 90. persentil var på 61 minutter i 2019.

av tvang. Konsekvensen er at brukerne ikke får tilstrekkelige tjenester som er tilpasset deres livssituasjon og for kommunen kan konsekvensen være at ressursene brukes lite effektivt.

Utenforskap (tverrsektoriell risiko)

Flere og flere faller utenfor i samfunnet, og det er sannsynlig at kommunen ikke klarer å være i forkant og jobbe forebyggende. Det er blant annet et økende behov for psykisk helsehjelp. Det er økt sannsynlighet for fattigdom blant barn og voksne, herav flere som har behov for sosialhjelp, spesielt i lys av økende priser på mat, strøm, drivstoff og andre forbruksvarer. Mangel på boliger for vanskeligstilte og økte priser på leiemarkedet rammer også mange av de som faller utenfor utdanning og arbeidsliv. Utenforskap kan medføre mange ulike konsekvenser, eksempelvis kommunens ansvar for sosialhjelp, men også konsekvenser i form av uro i lokalmiljøet og kriminalitet, samt den enkeltes muligheter i samfunnet. På dette kan kultur, idrett og frivilligheten være et bidrag for å redusere sannsynligheten for at noen faller utenfor.

Tildeling av tjenester

Det er sannsynlig at brukere av helse- og velferdstjenester ikke får den hjelp de har krav på, og at innbyggernes forventninger overgår tilbudet kommunen kan gi. Rett bemanning bør være på rett plass, tilsvarende riktig bruk av kompetanse ut fra behovet. Tildeling av tjenester berører problematikk rundt utskrivningsklare pasienter og mottaksmuligheter i kommunene samt arbeidsfordelingen mellom spesialisthelsetjenesten og kommunen. Kartlegging for å fastsette rett nivå på tjenestene og individuell tilpasning av tjenester er viktig for å kunne gi riktige tjenester. En konsekvens av spesielt systematiske feil i tildelingene er at brukerne ikke får det tilbudet de har krav på, som i neste omgang kan gi dårligere livskvalitet.

Bruk av tvang

Tvang forekommer generelt relativt hyppig innenfor helse, og det skal fattes vedtak ved bruk av tvang. Tvang uten vedtak begrunnes ofte i pasientens, medpasienters eller ansattes beste. En konsekvens av manglende vedtak er at vurderingen bak bruk av tvang ikke dokumenteres og i verste fall ikke gjøres. Dette kan videre gi grobunn for en praksis med økende bruk av tvang. Eksempel på situasjoner der tvang brukes:

- Medisinering
- Stell/pleie
- Ernæring
- Diagnostikk/prosedyrer (eks. blodprøver)
- Forebygge skade, (eks. sengehest)

- Innleggelse og tilbakeholdelse (eks låste dører)
- Daglige aktiviteter (døgnrytme)
- Uønsket adferd, uro og vandring

Ivaretagelse av flyktninger

Røyrvik kommune tok imot 10 flyktninger i 2023, og kvalifisering av flyktninger til jobb og utdanning er viktig for å unngå utenforskap. Integreringsloven skiller mellom grupperinger av flyktninger og det er egne regler for ukrainske flyktninger, med andre krav. Dette kompliserer arbeidet for de som skal ivareta arbeidet med introduksjon og opplæring. Det er ekstra press på tjenester innen helse- og velferd på grunn av mottak av høyt antall ukrainske flyktninger i 2022 og senere. Utleiemarkedet tømmes for boliger og prisene i privatmarkedet øker. Det er et spørsmål om integreringstilskuddet er tilstrekkelig og om det brukes på rett måte for å ivareta flyktingene. Hvis kommunen ikke lykkes med integrering av flyktninger kan de ende opp som sosialmottakere i stedet for å bidra som skattebetalere.

Elektronisk pasientjournal

Helseplattformen AS er under innføring i flere kommuner, og Røyrvik vurderer nå andre alternativer til helseplattformen. Helseplattformen AS er en felles elektronisk pasientjournal og pasientadministrativt system for hele helsetjenesten i Midt-Norge. Informasjonsflyt mellom helseforetaket og kommunene har vært utfordrende etter innføring av Helseplattformen.

Kommunen har et eget ansvar for å sikre at løsningen de har anskaffet ivaretar personvernet, at den fungerer godt nok for helsepersonellet og andre brukere, og at løsningen ikke gir uønskede konsekvenser for tjenestemottakere og pasienter.

Innføringen av Helseplattformen viser at en del kommuner har hatt problemer, og at innføringen har vært mer krevende enn forventet. Blant annet er det kjent at det har vært svikt i tjenester, pasientbehandling og håndtering av personvern. Svikt i legemiddelhåndtering og meldingsutveksling kan ha store konsekvenser for pasientene. Røyrvik vurderer andre alternativer til Helseplattformen, og dette er ennå ikke avklart. Også prosessen med å innføre nytt system for elektronisk pasientjournal, uansett leverandør, innebærer en risiko med tanke på utveksling av pasientopplysninger, mellom fastlege og spesialisthelsetjenesten.

6 TEKNISK DRIFT, KULTURTJENESTEN, NÆRING, LANDBRUK OG MILJØ OG PLAN, BYGGESAK OG AREALFORVALTNING

HØY RISIKO	MODERAT RISIKO
Vedlikeholdsetterslep	Brann
Planarbeid	Klima og miljø
Næring, skog- og landbruk	

Klima og miljø

Klima og miljø gir kommunen ulike utfordringer innenfor teknisk sektor, eksempelvis utfordringer som følge av ekstremvær. Det kan være ulik vektning av klima- og miljøhensyn, samt potensiale for motstrid mellom ulike hensyn som klima- og miljø, samiske rettigheter, jordvern og behovet for samfunnsutvikling. Klima- og miljøplanleggingen har innvirkning på annet planverk og har betydning for sektorovergrepene forvaltning, blant annet i arealplanlegging, beredskap knyttet til infrastruktur, vann- og avløpsforvaltning og drift og vedlikehold av kommunal eiendom. Kommunen kan bli stilt til ansvar dersom klima- og miljøhensyn ikke blir hensyntatt blant annet i arealplanlegging og byggesaksbehandling. Bærekraftsmålene sammen med de mer kjente områdene som klima og miljø stiller krav til kommunene på mange områder, eksempelvis materialgjenvinning, omstilling i næringslivet og håndtering av et mer utfordrende klima. Det er påvist forurensing etter den nå avviklede gravedriften ved Joma Gruver. Ansvar for sanering ikke er avklart, og kan få økonomiske konsekvenser for kommunen i forbindelse med mulig fremtidig sanering.

Planarbeid

Planprosessene driver de kommunale tjenestene fremover, og oppstiller rammene for kommunens samfunns-, areal og næringsutvikling. Planarbeidet utfordrer dynamikken mellom regelverket, statlige føringer og forholdet til det lokale handlingsrommet. Målsettinger i planverket er ofte lite konkrete, målbare og tidsbestemte, noe som gjør det vanskelig å evaluere måloppnåelsen i etterkant. Ivaretagelse av bærekraftsmål i planarbeidet står sentralt

og fordrer god tverrsektoriell samhandling. Manglende oppdatering av planverket, eksempelvis planstrategi, samfunnsplan og arealplan får konsekvenser for tiltakshavere og saksbehandlingen i kommunen. Eldre og utdaterte areal- og reguleringsplaner fører til et økt antall dispensasjonssøknader, noe som i sin tur øker den kommunale ressursbruken og fører til lengre saksbehandlingstider. Administrasjonen og politisk nivå kan vekke hensyn ulikt i spørsmålet om dispensasjoner, noe som både kan føre til at tilnærmet like saker får ulike utfall og at beslutningen skaper presedens for nye saker.

Reguleringsplan som omhandler mulig fremtidig gruvedrift er ikke godkjent i kommunestyret, grunnet uenighet omkring spørsmålet om medvirkning i planprosessen fra reinbeiteæringen. Det har vært gjennomført meklingsprosesser, og pr januar 2024 er status at saken skal behandles i kommunal og distriktsdepartementet. Utfallet i saken om gruvedrift har store konsekvenser for kommunen innen områdene økonomi, kapasitet på kommunens tjenesteyting, hensynet til reindrift og naturvern, samt annen samfunnsplanlegging i kommunen.

Vedlikeholdsetterslep

Kommuner mangler ofte gode systemer for vedlikehold når det kommer til vann og avløp, eiendomsforvaltning og samferdsel. Vedlikeholdsetterslepet på disse områdene er i dag omfattende og har konsekvenser for helse, miljø og sikkerhet. En stor bygningsmasse og mye veg som skal vedlikeholdes belaster kommunens økonomi. Alle innbyggere i kommunen skal motta trygt og godt vann, noe som stiller krav til distribusjonsnett, kontroll av vannkilder/høydebasseng og behovet for en reservevannkilde. Svikter tilførselen av trygt vann kan det få konsekvenser for liv og helse. Hovedutfordringene for avløp er relatert til ledningsnett, rensing og overvannsproblematikk. Konsekvensene av svikt i avløpssystemet er forurensning.

Brann

Røyrvik kommune deltar i det interkommunale selskapet Brannvesenet Midt IKS. Brann og redning har ansvar for å ivareta både forebyggende og akutte oppgaver, som krever tilstrekkelig internkontroll, rutiner for forebyggende arbeid (feieing og branntilsyn), HMS og kompetanseheving (blant annet i forhold til helserelaterte utrykninger). Det er etter revisors syn en risiko forbundet med de store geografiske avstandene til Røyrvik, med tanke på brann og andre alvorlige hendelser. Konsekvenser av svikt innenfor brann og redning kan være stor i forhold til at liv og verdier ikke blir tilstrekkelig sikret. Det er også knyttet usikkerhet til konsekvensene av en rettskraftig dom fra Møre og Romsdal tingrett om lovligheten av å fastsette sjablongmessig feieavgift for hytter.

Næring, skogbruk og jordbruk

Kommunen har ansvar etter lovverk som regulerer næringsvirksomhet, herunder jordbruk og skogbruk. Interessekonflikter mellom jordvern og utbygging og i den sammenheng også miljøhensyn er sannsynlig. Slike interessekonflikter må kommunen håndtere, og ulike utfall har ulike konsekvenser for videre utvikling. Klima- og miljøutfordringer og den risikoen det innebærer både for næringsvirksomhet og som en konsekvens av næringsvirksomhet er problemstillinger som kommunen blir stilt overfor. Kommunen har ansvar for saksbehandling på ulike områder og det kan skje saksbehandlingsfeil eller manglende oppfølging av saker, eksempelvis innenfor konsesjonsbehandling.

7 EIERSTYRING

HØY RISIKO	MODERAT RISIKO
Mange eierskap	Interkommunalt Arkiv Trøndelag IKS
	Nord-Trøndelag Krisesenter IKS
	Namdal Rehabilitering IKS
	IKT Indre Namdal
	Børgefjell Utvikling AS
	Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk AS

Mange eierskap – generell eierskapskontroll

Kommunen har mange eierinteresser i ulike selskaper samt at kommunale tjenester ivaretas i noen av disse selskapene. Dette gjør at kommunen bør være tettere på disse selskapene for å følge opp eierskapet i forhold til kommunens forventninger og at kommunen er aktiv i eierstyringen. Når kommunen både kjøper tjenester fra selskaper og samtidig eier selskapet, kan det være en risiko for at disse rollene blandes. Røyrvik var ikke med på eierskapskontroll da IKT Indre Namdal ble revidert i 2022.

Interkommunale selskap

- Interkommunalt Arkiv Trøndelag IKS
 - IKA Trøndelag IKS har utfordringer med lagringsplass av arkivmateriale. Interkommunalt arkiv Trøndelag IKS ble etablert i år 2000 da institusjonen ble et interkommunalt selskap, opprettet med hjemmel i lov om interkommunale selskaper av 29. januar 1999. Selskapet skal følge opp arkivlovens intensjoner og bestemmelser og fungere som et arkivdepot for eieren med papirbaserte og elektroniske arkiv. Det er behov for nytt administrasjonsbygg. Selskapet er etter revisjonens syn aktuelt for forvaltningsrevisjon.
- IKT Indre Namdal
 - Selskapet er nylig revidert, uten at Røyrvik var med på revisjonen. Det er utfordringer i forbindelse med GDPR, eierskap samt at kommunedirektører er representert i styret
- Nord-Trøndelag Krisesenter IKS – eierskapskontroll

- Nord-Trøndelag krisesenter IKS ivaretar kommunale oppgaver etter krisesenterloven for flere kommuner. Det er risiko knyttet til organisering og styring med de kommunale tjenestene som ytes. Flere kommuner velger å delta i interkommunale samarbeid for å nyttiggjøre seg stordriftsfordeler, dette utfordrer igjen kommunene på god eierstyring. Selskapet er etter revisjonens syn aktuelt for eierskapskontroll/forvaltningsrevisjon.
- Namdal Rehabilitering IKS
 - Viktig tjeneste, Snåsa har tredd ut av samarbeidet, har vært krevende økonomisk. Selskapet er etter revisjonens syn aktuelt for eierskapskontroll/forvaltningsrevisjon.

Aksjeselskap

- Børgefjell Utvikling AS.

Utviklingsselskap som har ansvaret for omstillingsprosjektet i Røyrvik og Namsskogan. Selskapet er etter revisjonens syn aktuelt for eierskapskontroll/forvaltningsrevisjon.

- Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk AS

NTE AS er et morselskap som utøver eierrollen overfor datterselskapene, både gjennom verv i selskapenes styrever og gjennom leveranser av konserntjenester innen økonomi, finans, innkjøp, HR, IKT, eiendomsforvaltning og kommunikasjon. NTE AS eies av 19 kommuner fra 2018. NTE AS eier alene følgende selskaper:

- NTE Energi AS
- NTE Marked AS
- NTE Elektro AS
- NTE Telekom AS
- NTE Montenegro AS
- Nord-Trøndelag Eiendom AS

Tre av datterselskapene har også egne datterselskap. I tillegg eier NTE AS 40 prosent av nettselskapet Tensio AS og har eierinteresser i andre selskaper.

Konsernorganisering medfører at det oppstår et holdingselskap mellom kommunen som eier og de selskapene hvor virksomheten skjer. Dette har betydning for kommunens muligheter til å utøve eierstyring. Et konsern består av flere aksjeselskaper som i utgangspunktet er selvstendige enheter, men som er budet sammen gjennom eierskap. Revisor erfarer at det i flere sammenhenger er lite fokus på forhold omkring eierskapet når det dannes konsern og dette medfører en risiko for eksempelvis habilitet, informasjonsflyt og styringsmuligheter. Risikovurderingen aktualiserer en eierskapskontroll.

Sentrale tjenester levert av eide selskaper – eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon i selskap

Kommunen har satt bort sentrale tjenester til eide selskaper, eksempelvis renovasjon og brann. Det er risiko knyttet til organisering og styring med de kommunale tjenestene som ytes. Flere kommuner velger å delta i interkommunale samarbeid for å nyttiggjøre seg stordriftsfordeler, dette utfordrer igjen kommunen på god eierstyring.